

เรื่องนิกาย

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

หลวงพ่อบ : เราจะเกริ่นๆ ธรรมะให้ฟังก่อน ธรรมะ ว่าธรรมะคืออะไร คำถามนี้ว่า

ถาม : ธรรมะคืออะไร ธรรมะมีประโยชน์กับชีวิตประจำวันอย่างไร

ตอบ : ธรรมะคือสังขารมนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ถ้าเป็นกษัตริย์ ถ้าทางโลกคำว่า “จะเป็นกษัตริย์” สมบูรณ์ไหม ถ้าเป็นกษัตริย์ ชีวิตของเราเราเป็นกษัตริย์ เป็นผู้ปกครอง ทุกอย่างเราสมบูรณ์มากเลย แต่ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงได้สะท้อนหัวใจ สะท้อนใจมากนะ สะท้อนใจมาก เพราะเวลาไปเที่ยวสวนงู มันเพียบพร้อมไปหมด แต่เวลาไปเที่ยวสวน เทวดามาทำเป็นตัวอย่างงู ให้เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย

ถ้าเราคิดถึงวิทยาศาสตร์นะ จนเจ้าชายสิทธัตถะมีสามภรรยา หลัวคนโตขนาดนี้ เราไม่รู้ได้อย่างไรว่าคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย คือไม่เห็นคนแก่งู

พระเจ้าสุทโธทนะท่านสะท้อนใจมาก เพราะว่าเวลาเจ้าชายสิทธัตถะประสูติออกมา พวกพราหมณ์พยากรณ์งู บอกว่าถ้าได้ออกบวชจะเป็นศาสดา แต่ถ้าได้อยู่ในทางโลกจะเป็นจักรพรรดิ จักรพรรดิคือการรวบรวมแว่นแคว้นในสมัยพุทธกาลอินเดียให้เป็นประเทศ ฉะนั้นธรรมดาพ่อก็อยากให้ลูกอยู่อย่างนั้น ก็เลยดูแลงู เวลานางสนมมมโนนะ เวลาเข้ามา พอมีอายุหน่อยก็เอาออก คือไม่เคยเห็นคนแก่ ชีวิตนี้สมบูรณ์มาก

แต่ด้วยบุญกุศลนะ ไปเที่ยวสวนไปเห็นคนเกิด คนแก่ คนเกิดคืออะไร เห็นทารก เอ๊ะ! ทำไมคนนั้นแก่ ถ้ามมหาดเล็กที่พาไปด้วย คนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เราก็ต้องเป็นเช่นนั้น หรือ เราก็ต้องเป็นเช่นนั้นหรือ มันสะท้อนใจงู มันสะท้อนใจเพราะท่านได้สร้างบารมีของท่านมา พอท่านสร้างบารมีของท่านมา

เราบอกว่า ถ้าความเพียบพร้อม ความสมบูรณ์ โลกมันสมบูรณ์แล้ว แล้วธรรมชาติมีความจำเป็นอย่างไร มีความจำเป็นอย่างไร

ถ้ามันยังต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย ยังต้องทนทุกข์ทรมาน เราก็ต้องเป็นเช่นนี้ใช่ไหม ถ้าเราจะเป็นกษัตริย์ เราเป็นจักรพรรดิ เราก็จะต้องตายไป ต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย ถ้ามันต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย มันต้องมีฝ่ายตรงข้ามด้วย

นักวิทยาศาสตร์ ถ้ามีการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย มันก็ต้องมีการไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายจนได้ ถ้ามีการค้นคว้า มีการทำจริงใจ มันก็เลยคิดแสวงหา สุดท้ายสละราชสมบัติ ออกไปเลย พอออกไปก็ไปแสวงหาอยู่ ๖ ปี ไปแสวงหาอยู่ ๖ ปี

เราดูนะ เราดูในปัจจุบันนี้ ดูความเชื่อของสังคมสิ ความเชื่อของสังคมนะ สัพเพเหระไปหมดเลย เจ้าชายสิทธัตถะ ในเมื่อท่านสละมา ท่านไปบวชใหม่ เขาอยู่ในสังคมอย่างนั้น เราอยู่ในสังคมของเขาก็ไปศึกษากับเขา ศึกษาขนาดไหนนะ มันก็จนตรอก มันจนตรอก มันไปไม่ได้ มันไปไม่ได้ มันไปไม่ได้ตรงไหน

มันไปไม่ได้ไหนนะ เวลาไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ เขาก็บอกว่าเจ้าชายสิทธัตถะเป็นคนที่มีความปัญญามาก เป็นผู้ที่ชวนชวายเป็นดีมาก เขามีการศึกษา เขาไปศึกษาจนหมดวิชาการของเขา แล้วเขาก็รับประกันด้วยว่าเจ้าชายสิทธัตถะมีความรู้เสมอเรา ความรู้เสมออาจารย์

แต่คนที่มีความรู้วิชาการ เรามีความรู้เสมอเขา แต่เรายังมีความทุกข์อยู่ เรายังมีกิเลสอยู่ ก็เลยไม่สนใจ พยายามแสวงหาๆ แสวงหาจนท่านมาตรัสรู้เอง ท่านมาตรัสรู้เองนะ เวลาปฐมยาม บุพเพนิวาสานุสติญาณ จิตมันสงบแล้ว จิตของเราสงบแล้ว เราชะลิกถึงเมื่อวานได้ไหม เราชะลิกถึงเมื่อวานได้ เราชะลิกถึงอย่างดีมากก็ชะลิกถึงตอนเป็นเด็กได้ แต่เราไม่สามารถชะลิกข้ามภพข้ามชาติได้ แต่เวลาจิตมันสงบไปแล้ว เพราะจิตนี้เวียนว่ายตายเกิด พอเวียนว่ายตายเกิด จิตมันย้อนกลับอดีตชาติของมันได้ บุพเพนิวาสานุสติญาณ มันยังไม่ชำระกิเลส เพราะเรารู้แล้วเราได้ประโยชน์อะไร รู้ถึงเมื่อวานนี้ เราได้อะไร ก็ดึงกลับมา

พอตั้งกลับมา พอมันถึงจุดปฏาตญาณ มัชฌิมยาม ไปแล้ว ถ้าจิตมันยังไม่สิ้นสุด ที่ไป
 สอนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ถ้าไม่สิ้นสุดมันก็ต้องไปเกิดอีก เพราะมันมีเหตุมีปัจจัย
 มันมีแรงขับ มันมีเหตุมีผลของมันต้องไปเกิด นั่นจุดปฏาตญาณ

สุดท้ายแล้วท่านตั้งกลับมา ตั้งกลับมาถึงในหัวใจของท่าน ท่านชำระล้าง อาสวัภษ
 ญาณ ชำระล้างกิเลส มันพ้นจากการเกิด การแก่ การเจ็บ การตายได้ตามความเป็นจริง เป็น
 จริงตรงไหน

เป็นจริงนะ เวลาเราเกิดนะ เวลาเกิดมาพ่อแม่ตั้งชื่อให้ พ่อแม่เป็นคนบอกให้ เราไม่รู้หรือ
 กว่าเราเกิดเมื่อไหร่ พ่อแม่เป็นคนบอกให้ นี่ก็เหมือนกัน เวลามันเกิดนะ พอมันเกิดมา การเกิด
 การแก่ การเจ็บ การตาย แต่เวลามันชำระล้างหมดแล้ว มันไม่ไปอีกแล้ว มันไม่เกิด มันไม่เกิด
 มันก็ไม่มีแก่ มันไม่แก่มันก็ไม่มีเจ็บ มันไม่เจ็บมันก็ไม่มีตาย ผั่งตรงข้ามที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ
 ไม่ตาย

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคืออริยสัจจะความจริง อัน
 นั้นนะธรรมะจะมีประโยชน์กับโลกอะไร ธรรมะจะมีประโยชน์กับโลกมาก เพราะ
 ธรรมะจะทำให้เราไม่มีความทุกข์ ไข่ความทุกข์ความตึงเครียดในหัวใจจะไม่มีในใจ
 ของพระอรหันต์เลย ไม่มีเลย ไม่มีเพราะอะไร ไม่มีเพราะว่าท่านได้ชำระล้างภวาสวะ
 ภพ คือสถานที่

ความคิดมันเกิดที่ไหน ความคิดนี้เกิดที่ไหน ชีวิตนี้คืออะไร ชีวิตนี้ เราก็กว่าชีวิตนี้ชีวิตะ ชีวิต
 มันเกิดมาจากไหน ถ้าชีวิตเกิดมา ปฏิสนธิจิตมันเกิดในไข่ ในน้ำคร่ำ ในครรภ์ ในโอปปาติกะ ใน
 กำเนิด ๔ แล้วถ้ามันทำลายภวาสวะ ทำลายภพหมดแล้ว มันไม่มีอะไรเลย แต่มันมีอยู่ มีธรรม
 ธาตุ มีความรู้สึกอันนั้นอยู่ ถ้าสติมันตามทัน มันจะไม่มีมีความทุกข์เลย

เราพูดถึงว่าธรรมะมีประโยชน์กับโลกอย่างไร

ธรรมะมีประโยชน์กับโลกเพราะว่า กรรมฐาน พระปฏิบัติเขาต้องพูดถึงสัจจะความจริง
 เลย แต่เวลาไปสังคมนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเผยแผ่ธรรม อนุพุทพิกถา คือ
 ให้คนทำทาน เรื่องของท่าน เรื่องของท่านคือการเสียสละ เราจะบอกว่าธรรมะมันเริ่มอ่อนแล้ว
 เรื่องระดับของท่านคือการเสียสละ คือการให้อภัยต่อกัน ทำประโยชน์ต่อกัน ถ้ามีอย่างนั้นบ้าง

เรื่องของท่าน เรื่องของศีล เรื่องของสมาธิ เรื่องของปัญญา มันเป็นขั้นๆ เข้ามา แต่ถ้าธรรมะจริงๆ ตัวจริงๆ ของมันคือตัวอริยสัจ ตัวจริงๆ ของมันก็คือตัวปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติ เราจะบอกว่า สัจธรรม

ธรรมะมีประโยชน์กับโลกอย่างไร

แล้วเราเกิดมานะ เราเกิดมาโดยบุญ เวลาใครเกิดมาก็แล้วแต่ เวลาประพฤติปฏิบัติ ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าเรามีบุญกุศลอย่างไร เรามีบาปอกุศลอย่างไร อยากให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชี้ทาง เพื่อเวลาประพฤติปฏิบัติมันได้ปฏิบัติได้ง่ายขึ้น

ฉะนั้น เวลาชี้ทาง เราเป็นเพื่อนกัน เรามาศึกษา เราเป็นเพื่อนกัน นิสัยใจคอจะไม่เหมือนกันสักคนหนึ่ง ทำไมมันไม่เหมือนกันล่ะ พันธุกรรมของจิต คือว่าการที่เวียนว่ายตายเกิด มันย่ำคิดย่ำทำมาจนเป็นจริตนิสัย เขาเรียกว่าจริตนิสัยมันฝังอยู่ในหัวใจนั้นมา

เวลาคนเรา ลายนิ้วมือ ลายนิ้วมือเวลาพิมพ์นิ้วมือนั้นจะไม่เหมือนกัน ความรู้สึกนึกคิดของคนจะไม่มีเหมือนกันเลย มันไม่เหมือนกันเพราะจิตมันเวียนว่ายตายเกิดมาในวัฏฏะไง ถ้าเวียนว่ายตายเกิดนะ เราบอกว่า ถ้าเรามีอำนาจวาสนามา เราเกิดเป็นบุญมาก เป็นบุญมาก เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ มนุษย์เป็นภพกลาง ถ้าตกนรกอเวจีก็เหมือนติดคุก เวลาถ้าเราอยู่บนสวรรค์ก็เหมือนอยู่ในที่เขาเลี้ยงปาร์ตี้กันนะ แต่เดี๋ยวมันก็ต้องเลิกต้องจบ

แต่เราเป็นมนุษย์ มนุษย์ภพกลาง ทำความดีก็ได้ ทำความชั่วก็ได้ ถ้าทำความดีๆ เวลาทำความดี สังคมเขาบอกคนนี้เป็นคนโง่ ทำแต่คุณงามความดี โลกเขาต้องแสวงหากัน

อันนั้นมันเป็นประโยชน์ชั่วคราว ประโยชน์เฉพาะหน้า แต่ถ้ามันเป็นบุญกุศลนะ ประโยชน์เฉพาะหน้าด้วย แล้วประโยชน์อนาคตด้วย เพราะอนาคต เพื่อนเราเป็นคนนิสัยดี เพื่อนเรานิสัยดี เพื่อนเรามีจิตเมตตา เพื่อนเราดูแลเราตลอดเลย เราจะรักเพื่อนเราใหม่ เพื่อนเราเอาเปรียบเราตลอดเวลาเลย เราจะรักเพื่อนเราใหม่

ถ้าเพื่อนเราเป็นคนดีกับเรา มิตรแท้ ถ้าใครบวชเรียน มิตรแท้ นะ เวลาเพื่อนเราผิดพลาดสิ่งใด เราจะช่วยคุ้มครองดูแล แล้วมิตรแท้ เพื่อนเราโดนเขานินทา ถ้าเรารู้ข้อมูล เราจะแก้ไข มิตรแท้ มิตรเทียม คนเทียมมิตร นี่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งนั้นเลย

ฉะนั้น เวลาเราเกิดมา เราเกิดมาเป็นมนุษย์นะ เรามีบุญมาก เพราะว่ากำเนิดต้องเกิด แนนอน ถ้าไม่เกิด จิตมันไม่เกิด ไปเกิดเป็นสัตว์ ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ไปเกิดในนรกอเวจี มันต้องเกิด แต่พอเกิดมาแล้วปฏิเสธไม่ได้ เพราะเราเกิดมาแล้วมันเป็นเรา มันเป็นข้อเท็จจริง มันเป็นวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์คือว่าวิญญูะไง คุณสิ มีพระอาทิตย์ มีพระจันทร์ มีโลก มีกามภพ รูปภพ อรูปภพ แต่เรามองไม่เห็น แต่จิตเห็น จิตเห็น

เพราะว่าผู้ที่บวชนะ ผู้ที่มาบวชในพระพุทธศาสนา คนมีปัญญา也多 ถ้าศาสนามีข้อบกพร่อง ผู้ที่บวชสามารถจะรู้ได้ ผู้ที่บวช เพราะเราบวชมาเราสละทั้งชีวิต แล้วเราเอาชีวิตมาค้นคว้า ถ้าค้นคว้า สิ่งที่เราคว่า สิ่งที่ไม่มี ค้นคว้าสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ เราจะหลอกเราไหม เราจะหลอกตัวเราเองไหม เราไม่หลอกตัวเราเองหรอก ถ้าเราไม่หลอกตัวเราเองบ๊ีบ เราก็ต้องแสวงหาครูบาอาจารย์ที่เป็นจริง

อย่างเช่นหลวงตาเวลาท่านแสวงหา ท่านเรียนถึงมหาภิเนษวรรณะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจนเข้าใจแล้ว แต่เวลาจะปฏิบัติจริงๆ มันก็ยุ่งง ก็บอกว่า ถ้ามีครูบาอาจารย์องค์ไหนชี้เราได้ เราจะไปหาองค์นั้น

ท่านก็ไปหาหลวงปู่มั่นใจ “มหา มหามาเพื่ออะไร มหาจะมาเพื่อมรรคผลนิพพานใช่ไหม มรรคผลนิพพานมันจะไม่อยู่ที่ใดเลย ไม่อยู่ในวัตถุสิ่งใดเลย ไม่อยู่ในอวกาศ ไม่อยู่ในอากาศ ไม่อยู่ในทุกสิ่ง มันจะอยู่ที่หัวใจของมนุษย์ มันอยู่ที่ความรู้สึก”

ฉะนั้น พอไปศึกษามาก พอชี้เข้ามา ท่านถึงชวนชวาย แล้วท่านปฏิบัติของท่านมาก ท่านปฏิบัติเข้มข้นมาก ท่านทำของท่านมาก

เราจะบอกว่า การที่เราเกิดมาเรามีบุญแล้ว บุญในสถานะของความเป็นมนุษย์ แล้วเวลาเกิดมาแล้ว เรามาเป็นนักศึกษา ศึกษาเพื่ออาชีพ ถ้ามีอาชีพ อาชีพเพื่อใคร อาชีพเพื่อตัวเองหนึ่งนะ

แต่อาชีพของเรา อาชีพเพื่ออาชีพเราด้วย เพื่อความมั่นคงของชาติด้วย เรา เรามีโอกาสมากกว่าคนอื่นไง ถ้าเรามีโอกาสมากกว่าคนอื่น เราทำคุณงามความดีของเรา แข่งอำนาจวาสนาแข่งกันไม่ได้นะ ใครทำคุณงามความดีมาขนาดไหน เขาเรียกว่าโอกาส จังหวะและโอกาสจะตกกับคนคนนั้น แต่เราทำมาด้วยกัน แต่โอกาสจังหวะของ

เรามันไม่ถึงเลย นี่เขาเรียกว่าอำนาจวาสนา แต่ความดีเป็นของเรา เราทำความดีของเรา

ครูบาอาจารย์ของเราถ้าเป็นพระที่ดีนะ ท่านจะประพฤติปฏิบัติของท่าน ปิดทองหลังพระๆ ทำความดีเพื่อความดี ทำความดีเพื่อความสบายใจ ฉันทำความดีแล้ว คิดเมื่อไหร่ฉันก็สบายใจ จะคิดถึงว่าเราไม่เคยทำอะไรเพื่อเห็นแก่ตัว เราไม่เคยทำอะไรเพื่อตัวเราเลย เราทำเพื่อประโยชน์ทั้งนั้นนะ แต่ผลก็กับตัวเรา เพราะเราทำเพื่อประโยชน์ไซ้ใหม่ ประโยชน์ก็ของของเรานั้นแหละ เพราะเราก็เป็นหนึ่งในสังคม เป็นมนุษย์

เราจะบอกว่า การเกิดของเรา เกิดเป็นมนุษย์มีค่ามาก ถ้ามีค่ามาก มีค่ามากแล้ว สิ่งที่มีค่ามากเป็นโลก โลกคือสมมุติ คำว่า “สมมุติ” จริงตามสมมุตินะ ชีวิตนี้เรารู้ได้ไซ้ใหม่ที่เราเกิด แล้วเราต้องแก่ชราคร่ำคร่า แล้วเราก็ต้องตายไป คำว่า “สมมุติ” คือมันอนิจจัง มันแปรปรวน มันไม่แน่นอน

แต่ธรรมะของพระพุทธเจ้าสิ สัจจะ ไม่แปรปรวน แล้วไม่แปรปรวน เราเอาสิ่งใดไปค้นหา เราเอาสิ่งใดไปทำประโยชน์ ถ้าทำประโยชน์ตรงนั้นมันถึงจะเป็นประโยชน์นะ พูดถึงว่า ธรรมะ สัจธรรม สัจธรรมจะมีคุณค่ามาก

โลกกับธรรมๆ วิทยาศาสตร์เป็นโลก วิทยาศาสตร์วิเศษ สิ่งใดคนจะมีปัญญาเล็กน้อย ขนาดไหน เขาก็ต้องมีปฏิภาณของเขา อันนี้เป็นโลก เป็นโลกเพราะคิดเท่าไรก็ได้แต่ มันมีการค้นคว้ามีการวิจัยตลอดไปไม่มีที่สิ้นสุด งานของโลก เราทำหน้าที่ เราเกษียณไปแล้ว คนอื่นก็มาสวมตำแหน่งเรา ต้องดูแลกันไป ไม่จบหรอก

แต่ถ้าการปฏิบัติธรรมจบ จบ จบที่ไหนละ จบที่การรักษาในหัวใจนี้ ถ้ามันจบแล้วนะ ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย นั่นคือจบ ถ้าจบแล้วมันจะเป็นประโยชน์ตรงนั้น

เราพูดถึงว่า เราเกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วมีค่ามาก มีค่ามากแล้ว ถ้าเราฝึกใฝ่อยู่กับทางโลก ทางโลกเราต้องแสวงหานะ เราบอกว่า “หลวงพ่อก เกิดมาทำหน้าที่การงานก็ทุกข์พอแรงแแล้วแหละ เราจะเอาเวลาที่ไหนไปปฏิบัติ ไปหาสัจจะความจริง เกิดมาก็ทุกข์พอแรงแแล้ว”

การเกิดมา หน้าทีการงาน นั้นนะทางโลก แล้วทางโลกแล้ว ถ้าเรามีสติปัญญา มันก็อยู่ด้วยกันนั่นแหละ มันก็เป็นทางธรรม ทำหน้าที่การงานนั่นแหละ แต่เราทำหน้าที่การงานแล้วเรามีสติปัญญาเท่าทันหัวใจของเรา หัวใจเราไม่ทุกข์ไม่ยากจนเกินไป

หน้าที่การงานก็ทำเพื่อดำรงชีวิต ดำรงชีวิตนะ ดำรงชีวิตไว้ด้วยสัจจะ ด้วยปัญญามันแยกแยะ มันแยกแยะแล้วมันไม่กดดันตัวเองไง มันไม่กดดัน มันไม่ทุกข์ไม่ยากจนมันทุกข์ยากคนเราถ้าพ้นกรรมนะ เฮ้อ! พอมันคิดได้ มันเฮ้อ! มันปล่อย พอปล่อยแล้วสบายใจนะ งานก็อันแก่นั่นแหละ แต่มันปล่อยนะ เราทำด้วยไม่มีตัวตนของเรา เราอยู่กับงาน สบาย แต่ถ้ามันทุกข์ยากนะ ทำงานก็สู้! ทุกข์เต็มที่แล้ว แล้วก็บีบคั้นหัวใจอีก ทำด้วยความบีบคั้น

เขาบอกทำไมต้องปฏิบัติธรรม

ปฏิบัติธรรมก็ให้เห็นสัจธรรมไง เห็นสัจจะว่าชีวิตมันเป็นแบบนี้ แล้วถ้าเราเข้าใจเรื่องธรรม ธรรมะมันจะเลี้ยงหัวใจของเรา

ฉะนั้น พูดถึงว่าเริ่มต้นอารมณ์บทเรื่องของธรรมะนะ ที่นี้ถ้าเวลาตอบคำถามนี้มันก็เป็นธรรมะอีกนั่นแหละ

ถาม : ทำไมศาสนาพุทธถึงมีหลายนิกาย

ตอบ : คำว่า “ศาสนาพุทธมีหลายนิกาย” นิกายคือความเชื่อ ความเชื่อนะ เริ่มต้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ ผู้ที่เอหิภิกขุบวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธศาสนามีนิกายเดียว แต่พอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าณะ เวลาเผยแผ่ธรรมไป คนเข้ามาศึกษาเยอะมาก ที่นี้คนเข้ามาศึกษาเยอะมาก ความรู้ความเห็นของคนมันก็แตกต่างกันใช่ไหม

ฉะนั้น เวลาพระจุนทะไปเห็นศาสนาอื่น เวลาศาสดาเขาตายไป แล้วลูกศิษย์เขามีความขัดแย้งกัน ก็มาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกว่า ในศาสนาเซนหรือศาสนาอะไร พอศาสดาเขาตายไป ลูกศิษย์ของเขาก็มีความคิดแตกต่าง แล้วเขาก็ทะเลาะเบาะแว้งกัน เขามาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระจุนทะเป็นน้องชายของพระสารีบุตร ไปถามพระสารีบุตรเลยว่า ทำไมศาสนาอื่น พอศาสดาเขาตายไปแล้วเขาไม่มีความสามัคคีกันเหมือนเดิม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าเพราะชาดวินัย

พอชาดวินัยนะ พระจุนทะก็พยายามจะให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติวินัย

พระพุทธเจ้าบอกพระจุนทะบอกว่า เราบัญญัติไม่ได้หรอก พระพุทธเจ้าไม่พูดสิ่งใดที่ยังไม่เกิด ไม่มี ไม่เป็น พระพุทธเจ้าจะไม่พูด ฉะนั้น ถ้ามันมี มันเป็น พระพุทธเจ้าถึงจะพูด

ฉะนั้น พอพระจุนทะมาพยายามให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติวินัย คือ บัญญัติกฎหมายนี้แหละ มันยังไม่มีการกระทำผิดก็ไม่บัญญัติ จนเริ่มมีเงิ พอพระเยอะขึ้นมันก็เริ่มมีความผิด พระสุทิน พระสุทินนะ บวชมาด้วยเป็นลูกชายคนเดียวมาบวชเป็นพระ ที่นี้พ่อแม่ เขาก็อยากจะให้มีสืบสกุลไง เขาก็ไปหาผู้หญิงมาให้พระสุทินสืบสกุล

พระสุทิน ตอนนั้นยังไม่มีความหมาย ก็อยากได้มาก พระสุทินก็คิดว่าด้วยเจตนาไ้ เจตนาไม่เคยคิดเรื่องกาม แต่เจตนาเพื่อพ่อแม่ เจตนาเพื่อชาติตระกูล ก็มีเพศสัมพันธ์ไป มีเพศสัมพันธ์ไปแล้วท้องด้วย พอท้องแล้ว พระสุทินพอทำไปแล้วคิดได้ที่หลัง มันมาคิดไ้ คิดทบทวนดูแล้วมันก็เสียใจ พอเสียใจก็เริ่มชู้บชู้ด

นี่พระสมัยพุทธกาลนะ เขาซื่อสัตย์ พอชู้บชู้ด พระเพื่อนกันก็ถาม บอกว่า พระสุทินเมื่อก่อนก็เห็นเปล่งปลั่ง ตอนนี่พระสุทินเป็นอะไร

บอก ตรอมใจ

ตรอมใจเรื่องอะไร

ตรอมใจเพราะทำอย่างนี้ๆ

พอทำอย่างนี้ พระก็ไปฟ้องพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าประชุมสงฆ์ ประชุมสงฆ์บอกว่า “สุทิน เธอทำอย่างนั้นจริงๆ หรือ”

“จริงๆ ครับ”

“โมฆบุรุษทำอย่างนั้นได้อย่างไร พรหมจรรย์เขาไม่ทำอย่างนั้น”

พระสุทินเป็นตัวอย่าง แต่พระสุทินเป็นตัวอย่าง ไม่เป็นอาบัติ เพราะยังไม่มีกฎหมาย แล้วพระพุทธเจ้าก็บัญญัติปาราชิก ๔ ภิกษุห้ามๆ ถ้าทำอย่างนี้เป็นปาราชิกๆ มาเรื่อย มันก็เริ่มมีธรรมวินัยมา พอมีธรรมวินัยมาก็สืบต่อๆ กันมา

เพราะคำถามว่า “ทำไมพระพุทธศาสนาถึงมีหลายนิกาย”

ฉะนั้น พอพระพุทธเจ้าจะปรินิพพานไป พระพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ไว้ว่า บอกอานนท์ พระอานนท์เป็นผู้ที่ฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้เยอะมาก พระอุบาลีเป็นผู้ที่จำข้อกฎหมายของพระพุทธเจ้าได้มาก แล้วศาสนามันมีการไม่สามัคคีกัน พอพระพุทธเจ้าจะนิพพาน นิพพานก็พยากรณ์ไว้เลย “อานนท์ อีก ๓ เดือนข้างหน้าเราจะมีภิกษุสงฆ์คายนา เธอจะ^๑ได้เป็นพระอรหันต์วันนั้น”

แล้วเวลาสังคายนา พระอรหันต์ ๕๐๐ องค์จะสังคายนา แล้วพอพระพุทธเจ้าปรินิพพาน พระอานนท์ก็คร่ำครวญมาตลอด เสียใจมาก เสียใจมากเพราะว่าคิดว่าเป็นความบกพร่องของตัวเองไป พระพุทธเจ้าทำให้พระอานนท์เห็น ให้เห็น ให้อาราธนาต่อไป เพื่อท่านจะมีชีวิตอยู่ต่อไปได้มากกว่านี้ ทำถึง ๑๖ หนนะ พระอานนท์ระลึกไม่ได้ เพราะมารมันดลใจ

พอสุดท้ายแล้ว พอมาชุมนุม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ปลงอายุสังขาร อีก ๓ เดือนข้างหน้าจะนิพพาน

ทีนี้พอปลงสังขาร โลกธาตุก็หวั่นไหว พระอานนท์พอเห็นโลกธาตุหวั่นไหวก็ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “สิ่งที่ไม่เคยเกิด ไม่เคยมี ได้มีแล้ว มันเป็นเพราะอะไร”

“อานนท์ มันเป็นอย่างนี้เอง หนึ่ง พระพุทธเจ้าเกิด พระพุทธเจ้าตรัสรู้ พระพุทธเจ้าปลงอายุสังขาร พระพุทธเจ้าปรินิพพาน”

พระอานนท์รู้ว่าพระพุทธเจ้าปลงอายุสังขารแล้ว คร่ำครวญ ก็คิดว่าเป็นความบกพร่องของตัวเองมาตลอด ฉะนั้น พอพระพุทธเจ้าจะปรินิพพานก็มีความสะเทือนใจไปตลอดใจ

พอพระพุทธเจ้านิพพานปั๊บ มีพระผู้เฒ่ามาเป็นลูกศิษย์พระกัสสปะ จะมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นแหละ “พระพุทธเจ้าตายไปแล้วนั้นแหละดี จะได้ไม่มีคนคอยจ้ำจี้จ้ำไช พระพุทธเจ้าอยู่นี่ลำบากมาก ทำอะไรก็ไม่ได้ ทำอะไรก็ไม่ได้”

พระกัสสปะสะเทือนใจมาก พระพุทธเจ้าเพ็งนิพพาน ทำไมพระผู้เฒ่าพูดอย่างนี้แล้ว ก็เลยคิดว่าจะทำสังคายนาไป พอทำสังคายนาเสร็จปั๊บ พอทำสังคายนา พอพระพุทธเจ้านิพพานแล้ว ถวายพระเพลิงแล้ว ทุกอย่างแล้ว ก็ทำสังคายนา พระอรหันต์ ๕๐๐ องค์รวมทั้งพระอานนท์ด้วย ก็ทำสังคายนา

พอทำสังคายนาเสร็จปั๊บ ที่นี้พระมันเยอะ พระมันเยอะ มันจะนัดพร้อมกัน มันพร้อมกันไม่ได้ไง พอมันพร้อมกันไม่ได้ มีพระผู้อาวุโสองค์หนึ่ง เราจำชื่อไม่ได้นะ พระอานนท์ พระกัสสปะบอกว่า ขณะนี้เราได้ทำสังคายนาไปแล้ว ให้ยึดมั่นอย่างนี้ ให้มันเป็นนิกายเดี่ยวนี้แหละ เป็นอันเดียวกันมา

พระที่เป็นผู้อาวุโสบอกว่า “ถ้าพวกท่านทำอย่างนั้นก็ทำไปเถอะ แต่สิ่งที่เราได้ยินได้ฟังมาจากพระโอรุสขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะยึดแนวทางของเราอย่างนี้”

แตกหรือยัง เป็นนิกายหรือยัง ความเห็นมันอย่างนี้มันก็แตกออก มันเป็นมหายาน มหายนาคือว่าเผยแผ่ไปทางพื้นดินไป ออกไปทางทิเบต ไปทางจีน ส่วนใหญ่จะเป็นมหายาน แต่ถ้าลงเรือมาลังกา ลงเรือมานะ มาลังกา มาทางเรา จะเป็นเถรวาท ถ้าเป็นเถรวาทเป็นอย่างนี้

อันนี้เราจะบอกว่า มันเป็นความเห็น คนเห็น คนมีความเห็นแล้วมีความชอบ มีความชอบปั๊บ เขาศรัทธา เขาเชื่อของเขาอย่างนั้น แล้วกลุ่มชนมากขึ้น มันก็แบ่งเป็นนิกาย

คำว่า “ทำไมศาสนาพุทธมันถึงมีหลายนิกาย”

หลายนิกายเพราะความเชื่อ เพราะความเชื่อ ความเข้าใจของเขา แต่เวลาประพฤติปฏิบัติหลวงปู่มันบอกว่า นิกายมันก็แค่เชื่อ แค่เชื่อ ถ้าเราทำจริงๆ นะ เราพยายามทำให้ถึงสังฆธรรม ถ้าถึงสังฆธรรม มันเข้าถึงสังฆธรรมได้ด้วยกัน ถ้าคนทำได้จริงนะ ถ้าทำได้จริงแล้วมันไม่มีอะไรสิ่งใดขัดแย้งกัน

แต่อย่างนี้มันเป็น ๒,๐๐๐ กว่าปี ๒,๐๐๐ กว่าปีมันต้องมีความเห็นขัดแย้งกันแน่นอน ที่นี้ความเห็นขัดแย้งกันแน่นอน แต่ถ้าเขายังมุ่งดีหวังดีอยู่นั้น อันนี้ก็เป็นเรื่องหนึ่งนะ

ถ้าบอกว่า “ทำไมศาสนาพุทธถึงมีหลายนิกาย”

เราจะบอกว่าเพราะเรื่องจิตนิสัย เรื่องความเห็นของคน ฉะนั้น ความเห็นของคน กลุ่มชน กลุ่มชนใด เราดูดี ดูศาสนาทางภาคเหนือกับดูทางภาคใต้ ความเห็น พิธีกรรมยังไม่คล้ายกันเลย มันยังแตกต่างกัน

อันนี้พูดถึงว่า ศาสนาพุทธทำไมถึงหลายนิกาย

เราตอบให้กับว่า มันเป็นความเชื่อของสังคม แล้วสังคมเป็นความเชื่อ แต่ความจริงเป็นอีกเรื่องหนึ่งนะ ความจริงที่เราประพฤติปฏิบัติอยู่นี้เป็นความจริง อันนี้หนึ่ง

ถาม :

๑. สวรรค์ นรก ภาพ มีจริงหรือไม่

๒. ใครเป็นคนเขียนพระไตรปิฎก

ตอบ : “สวรรค์ นรก ภาพ มีจริงหรือไม่”

ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมานะ สวรรค์ นรก ภาพต่างๆ มันมีของมันอยู่อย่างนี้ของมันมีอยู่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเห็นของที่มีอยู่ ถ้าของที่มีอยู่

“สวรรค์ นรก ภาพ มีจริงหรือเปล่า”

ถ้ามันไม่มีจริง ภาษาเรานะ ภาษาเรา เราเป็นปัญญาชน ถ้าภาษาเราเป็นปัญญาชน เป็นวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์บีบ สวรรค์ในอก นรกในใจ

ถ้าสวรรค์ในอก นรกในใจนะ

สวรรค์ สวรรค์คือความสุข ความดีใจของเรา ความสุข ความสงบระงับมันเป็นสวรรค์คือความสุข

นรก นรกคือความบีบคั้น นรกคือความเจ็บช้ำน้ำใจ นรก ถ้ามันมีนรก เราจะไปที่ต้นเหตุไง ถ้าต้นเหตุที่บีบ แล้วปลายเหตุที่อยู่ที่ไหนล่ะ

ปลายเหตุ ถ้าเรามีความบีบคั้น อย่างเรา ตอนนี้อะเจ็บใช้ได้ป่วยมากเลย แล้วเรามีปัญหาเกี่ยวกับหัวใจเรามากเลย เรามีแต่ความเจ็บซ้ำ แล้วเราตายเดี๋ยวนี้ เราตายไปกับความทุกข์ แล้วไปไหนล่ะ ถ้านรกในใจ มันจะมีนรกข้างหน้ารออยู่เลย

แต่ถ้าเรามีความสุขมาก อู้ฮู! ทุกอย่างเราสมความปรารถนา เรามีความรื่นเริง ทุกอย่าง เราได้แบ่งสันปันส่วนกันหมดแล้ว แล้วเราถึงอายุขัย เราจะต้องดับขันธ์ ต้องตาย เราตายไปด้วยความสุข เราตายไปด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส เราตายไปด้วยความชื่นชมของสังคม สังคมชื่นชมเราเต็มที่แล้ว แล้วเราต้องตาย ใจเราเป็นสวรรค์ เราไปสวรรค์

เราจะบอกว่า สวรรค์ในอก นรกในใจ มันเป็นคนดิตรวมที่เขาสอนเราไว้ แต่เรื่องจริง สวรรค์ นรก ภาพ มีจริงหรือเปล่า

มีจริง ๆ เพราะอะไร เพราะว่าวัตถุเราทำลายได้หมด วัตถุเราไม่ต้องการอะไร เราย่อยสลายได้หมดเลย ความคิดเราย่อยสลายมันได้หมด ความคิดเราอยากย่อยสลาย แต่มันยังคิดซ้ำคิดซาก ความคิดนี้

แล้วความคิดมันเป็นภาพ ความคิด ความรู้สึก ความคิดเกิดจากใจ แล้วใจมันมีอยู่ มันจะไปอยู่ที่ไหนล่ะ มันต้องมีที่อยู่ของมันสิ มันต้องมี เห็นไหม แล้วพอนรกสวรรค์ เขาไปอยู่นรก สวรรค์ของเขา พอหมดอายุขัยเขาก็เวียนมาที่เราไง มันถึงว่า กามภาพ รูปภาพ อรูปภาพ จิตมันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้าวัฏฏะ

“นรก สวรรค์ ภาพ มีจริงหรือไม่”

บอกมีจริง เราว่ามีจริง มีจริง ฉะนั้น มีจริง

“๒. ใครเป็นคนเขียนพระไตรปิฎก”

ถ้ามีจริง เพราะว่าถ้ามีจริง เราอ้างอิงอะไร เราก็อ้างอิงในพระไตรปิฎกไง เวลาอ้างอิงพระไตรปิฎก พระไตรปิฎกนะ ถ้ามีคนเห็น คนที่เขาพอใจเขาบอกองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนเทศนาว่าการ แล้วพระอรหันต์ ๕๐๐ องค์เป็นคนสังคายนา พอสังคายนาที่ท้องจำกันมา ท่องจำกันมา ๒๐๐ ปี สังคายนาครั้งที่ ๒ วิวัฒนาการถึงได้มีการเขียนขึ้นมา มีใบลาน ถึงได้จดจารึกมา

ที่นี้พอจดจารึกมา พระไตรปิฎกใครเป็นคนเขียน

ทรงจำมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศนาว่าการ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ แล้วเราทรงจำกันมา พอทรงจำกันมา ๒๐๐ ปี แล้วมาสังคายนา แล้วก็จดจารึกกันมา

แต่โลก คูไทยกับพม่าสิ รบกันที่ไรก็เผาหมด พอเผาหมดก็จารึกใหม่ มันมีความผิดพลาดได้ไง เวลากรุงศรีอยุธยา เราโดนเผาหมดเลย

การพิมพ์พระไตรปิฎกสำเร็จตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ รัชกาลที่ ๕ รวบรวมจนครบได้ กว่า จะพิมพ์ได้ เพราะมันโดนเผา มันโดนทำลายกันมาตลอดไง เวลาเกิดศึกเกิดสงคราม พวกนี้มัน จะแตกกระสานซ่านเซ็นไป

เราจะบอกว่า ถ้าแบบว่าจะไม่ให้มันผิดพลาดเลย เพราะมัน ๒,๐๐๐ กว่าปีมา มันมีการ จดจารึกมาผิดพลาด แต่ว่าความผิดพลาดนั้นมันผิดพลาดเป็นตัวอักษร แต่ถ้าอย่างเช่นเราจะ กินอาหาร ถ้าเราไม่เอาอาหารเข้าปาก เราจะรู้รสของอาหารไหม

ฉะนั้น จิตใจเราประพฤติปฏิบัติ ในเมื่อเราจะหาสัจธรรม ถ้าจิตใจเราทำถูกต้อง เราก็จะ ได้กินอาหารทางปาก แต่ถ้าบางคนเขาไม่เข้าใจนะ เขาเอาอาหารยัดเข้าจมูก ยัดเข้าหู มันจะ เข้าปากได้ไหม มันจะมารองว่าพระไตรปิฎกจริงหรือไม่จริงไง

ถ้าพระไตรปิฎกจริง เราปฏิบัติจริง เป็นความจริง มันจะเข้ากัน มันจะอันเดียวกัน แต่ถ้า พระไตรปิฎกเขียนไว้อย่างนี้ เราปฏิบัติไปแล้วนะ อืม! มันขัดแย้งกัน อืม! มันไม่ถูกอย่างนี้ มัน อะไรผิดล่ะ นี่มันตรวจสอบกันอย่างไรไง ถ้าตรวจสอบอย่างนี้

“ใครเป็นคนเขียนพระไตรปิฎก”

พระไตรปิฎกนี้ทรงจำมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฉะนั้น เวลาใครอ้าง พระไตรปิฎกก็บอกว่าเป็นพุทธพจน์ๆ

พุทธพจน์ เราศึกษามานะ แต่ความจริงของเราละ ความจริงของเรา ถ้ามีความจริง เขา เรียกว่าปริยัติคือการศึกษาวិชาการ ปฏิบัติคือจินตนาการ เวลาปฏิบัติถึงที่สุดแล้ว ปริยัติ ปฏิบัติ

ปฏิเวธ สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา ก็อ้างอิงพระไตรปิฎกนั้นแหละ แต่เวลามันเป็นจริงแล้วมันเป็นจริง อันนี้เป็นความเห็นนะ

“ใครเป็นคนเขียนพระไตรปิฎก”

คนเขียนครั้งแรกก็ที่มาสังคายนา พระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ พระกัสสปะเป็นหัวหน้า พระอรหันต์ ๕๐๐ องค์จำมา พอจำมาเสร็จแล้วก็ท่องบ่นกันมา แล้วพอ ๒๐๐ ปีแล้วถึงได้มาจดจารึก พอจดจารึกแล้วมันก็เผยแพร่ไป คู่มหาวิทยาลัยนาลันทา เขาเผา ๗-๘ วัน เผาไม่หมด ตำราณะ เผาแล้วเผาก็ก ก็ไม่มีวันหมด เวลาศาสนาเจริญรุ่งเรืองนะ

คูลี อัฟกานิสถานที่เขาระเบิดพระบามิยัน เมื่อก่อนเวลาศาสนาพุทธเจริญนะ มันเป็นไปทั้งชมพูทวีป พระติดเพชรติดพลอยไปหมด เวลามันเจริญนะ สังคมมันเจริญ แต่เวลามันเป็นยุคเป็นคราวไง ฉะนั้น เวลาเป็นยุคเป็นคราว

ฉะนั้น เวลาเราเกิดมา ตอนนี้เวลาเขาจะสืบทอดศาสนานะ เขาจะเอาของพระถึงซั่มจั้งที่ว่าเดินธุดงค์ไปแล้วเขาจดจารึกไว้ ส่วนใหญ่จะเอาตรงนั้นเป็นรากฐาน แล้วค้นหาทางประวัติศาสตร์

เวลามันเจริญ เจริญมาก แต่ตอนนี้เราไม่เห็น เราเห็นตอนนี้ไง เราเห็นตอนนี้ เรามาเห็นตอนนี้มันก็แบบว่าคนมันดีขึ้น

ถาม :

๑. ธรรมะคืออะไร

๒. ทำไมพระสงฆ์จึงห่มจีวรสีเหลือง

๓. เพราะอะไรพระสงฆ์จึงต้องโกนหัว

ตอบ : อันนี้มันเป็นเรื่องเวลาที่เวลาพระพุทธเจ้าบอกว่าโลกกับธรรม เมื่อก่อนเวลาพระพุทธเจ้าจะบวชพระ ให้เอหิภิกขุ ใหม่ๆ ก็พระพุทธเจ้า มีองค์เดียว แล้วใครจะบวช “เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด” ก็บวชมาเลย อันนี้พูดถึงว่าโกนหัว

เอาธรรมก่อน “ธรรมคืออะไร”

ธรรมคือสังขธรรม เวลาเราประกาศนะ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระธรรมๆ ธรรมะเราบอกธรรมะเป็นธรรมชาติ เขาว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ นี่สังขจะ มันเป็นวิทยาศาสตร์

แต่ถ้าเป็นธรรมนะ ธรรมเหนือธรรมชาติ มันเหนือธรรมชาติที่ไหนล่ะ มันเหนือธรรมชาติเพราะมันควบคุมอารมณ์ได้ เวลาโมโห เรายับยั้งได้ ธรรมนะ สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม ธรรม ชื่อของธรรมคือสังขธรรม ที่นี้สังขธรรมมันก็แตกแยกย่อยออกไป แยกย่อยว่า เรามีวุฒิภาวะแค่ไหน เราจะรู้ธรรมได้มากน้อยแค่ไหน

ฉะนั้น ธรรมคืออะไร

ธรรมคือศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นคือธรรมโดยพื้นฐาน อริยสังขนี้เป็นธรรม ที่นี้เพียงแต่ว่าถ้าธรรมแท้ละ

ธรรมแท้ก็คือว่า เรามีสติ ตัวสติจริงๆ เกิดกับใจปั๊บ พอเกิดกับใจ ใจเราก็จะมีสติควบคุม เราจะไม่ปล่อยให้อารมณ์เราเรรวน จิตใจเราให้กิเลสมันครอบงำได้ นี่มีสติธรรม มีสมาธิธรรม สมาธิธรรมคือจิตมันสงบมากขึ้น ถ้ามีปัญญาธรรม ปัญญาคือภาวนามยปัญญา ปัญญามันถึงจะเกิดขึ้น

เราจะบอกว่า ถ้าธรรมมันคืออะไร ธรรมมันคืออะไร พอธรรมคืออะไรปั๊บ ก็ตั้งสิ่งนั้นเป็นเป้า แล้วก็จะไปกราบไหว้บูชากันไง เห็นไหม คนที่ไม่มีหลักการ ถ้าเป็นมะพร้าวออกตรงกลาง ต้นก็จะไปกราบแล้ว อันนั้นไม่ใช่ธรรม มันผิดธรรมชาติ มะพร้าวต้องไปอย่างหนึ่ง อันนั้นไม่ใช่ธรรม

ที่นี้เราบอกว่าถ้าธรรมเป็นอย่างไรปั๊บ เราก็จะไปตั้งเลยว่าเป็นอย่างนั้น ที่นี้ธรรมมันมีหลายมีละเอียด มันจะละเอียดขึ้นไป

“๑. ธรรมะคืออะไร”

ธรรมะคือสังขธรรม สังขธรรมที่ใครไปสัมผัส ใครมีสติก็มีสติธรรม ใครมีสมาธิก็สมาธิธรรม ใครมีปัญญาก็ปัญญาธรรม แล้วถ้าใครวิปัสสนาไป มันเกิดคุณธรรมในหัวใจ เป็นไสตาบัน เป็น

สกิทาคามี เป็นอนาคามี เป็นพระอรหันต์ ใส้โฮ! อันนั้นยิ่งสุดยอดใหญ่เลย แล้วตอนนี้ใครก็อ้างอย่างนี้ แล้วก็พูดอย่างนี้ แล้วมีอยู่จริงหรือเปล่านั้นไม่รู้ แล้วมีอยู่จริงไม่มีอยู่จริง อธิบายไม่ได้

แต่ครูบาอาจารย์เราอธิบายได้ คุณสมบัติของโสดาบัน อารมณ์ของโสดาบันเป็นอย่างไร คุณสมบัติของสกิทาคามี ความรู้สึกของพระสกิทาคามีเป็นอย่างไร ความรู้สึก สถานะของพระอนาคามี พระอนาคามีเป็นอย่างไร สถานะของพระอรหันต์ พระอรหันต์มีคุณสมบัติอย่างไรเป็นพระอรหันต์ เออ! ถ้าไม่อย่างนั้นจะมาสอนกันได้อย่างไร

อาจารย์สอนศิษย์ เวลาจะสั่งสอนลูกศิษย์ ลูกศิษย์บอกว่า แล้วโสดาบันเป็นอย่างไรละ อาจารย์ก็แป๊ะๆ แป๊ะๆ แล้วมันจะโสดาบันอะไรละ เออ! ถ้าบอกโสดาบัน โสดาบันเป็นอย่างนี้ เว้ย สักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สิ้นพตปรามาสมันขาด นี่พูดถึงธรรมคืออะไร

“๒. ทำไมพระสงฆ์ถึงต้องห่มสีเหลือง”

คำว่า “ห่มสีเหลือง” มันก็ย้อนกลับไปในสมัยพุทธกาลอีกแหละ เวลาพระสงฆ์มากขึ้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พระอานนท์เป็นคนออกแบบ ออกแบบผ้าจีวร พระอานนท์ก็เหาะขึ้นไปเลย ไปเห็นคันทนาของชาวมคธ ไปเห็นคันทนา แล้วก็เอาคันทนาคันนี้ตัดเย็บผ้า แล้วสมัยโบราณ ย้อมด้วยผ้าสีฝาด คือเอาเปลือกไม้มาย้อม พอเปลือกไม้ย้อม เห็นไหม

“ทำไมพระสงฆ์ต้องห่มสีเหลือง”

มันเป็นต้นแบบไป พระอานนท์เป็นคนออกแบบ พระพุทธเจ้าให้พระอานนท์เป็นคนออกแบบให้นักบวชกับโลกให้มันแตกต่างกัน นักบวชต้องเป็นแบบนี้ เห็นไหม โจนम्म โจนคั้ว โจนทุกอย่าง ไม่ให้เหมือนโลกเขา

เพราะสมัยโบราณเขาถือนะ เขาจะถือไว้ผมยาว เขาไม่ตัดผม ถ้าตัดผมนะ โทษนะ ถ้าทางสมัยปัจจุบันนี้เขาบอกว่าคนจััญไร คนไม่มีญาติ คือคนเศษเดนนะ ฉะนั้น เขาจะเกล้าผมยผมไว้ โบราณนะ แล้วถ้าใครตัดบ๊ีบ คือว่าตัดหางปล่อยวัด ไม่มีใครเอา

ฉะนั้น เราเป็นนักบวช นักบวชเราต้องทำตัวแบบนี้ ทำตัวไม่เหมือนเขา ทำตัวไม่อยู่กับโลก ไม่อยู่กับสังคม เขาถึงต้องห่มผ้าเหลืองไป ไม่ให้เหมือนเขา

“ทำไมพระสงฆ์ต้องห่มผ้าเหลือง”

พระสงฆ์ห่มผ้าเหลืองเพราะว่าเป็นธงชัยของพระอรหันต์ เป็นผ้ากาสาขาวพัสดร์ ถ้าพูดถึงคนเคารพ เขาเคารพมาก ถ้าคนศึกษาแล้วเขาจะเคารพของเขา แต่เรายังไม่เข้าใจ เราก็แปลกใจว่าทำไมพระต้องห่มผ้าสีเหลือง

พระเรานะ ไปเรียนที่อเมริกา เป็นพระ เขานึกว่าฮิปปีนะ เขาก็นึกว่า เออ! คนก็มีนุ่งห่มสีนี้เหมือนกัน เพราะเขาเป็นชาวตะวันตก เขาไม่รู้หรอก พระเป็นอย่างไร แต่เวลาพระเราไปเรียนนะ ไปเรียนอังกฤษ ไปเรียน เขาก็ห่มผ้านี้แหละ แต่เวลาเขาไปเรียน เขาต้องดำรงตัวของเขา

อยู่ในวัฒนธรรมใดละ ถ้าวัฒนธรรมนั้นเขาก็รู้ได้ แต่วัฒนธรรมของเรา เราไม่ได้ศึกษาเลยไม่เข้าใจ

“๓. เพราะอะไรพระสงฆ์ถึงต้องโกนหัว”

โกนหัว โกนคิ้ว ก็คือต่างจากความเป็นอยู่ของฆราวาส เพราะให้เห็นชัดไปเลยว่าพระกับโยมไม่เกี่ยวกัน พอบวชพระแล้วนะ เป็นผู้ไม่มีเรือน พระจริงๆ แล้วห้ามเข้าบ้าน ห้ามนอนในบ้าน เขาถึงมีวัด เขามีวัดไว้ให้พระอยู่วัด แต่สมัยนี้โลกมันเจริญไง พอโลกเจริญก็บอกว่าสิทธิมนุษยชน จะอยู่ไหนก็ได้ ก็ฉันเป็นพระ

แต่ถ้าเอ็งบวชพระแล้ว บวชพระ ประกาศตนว่าเป็นพระ พระเป็นผู้ไม่มีเรือนนะ ไม่มีเรือน ไม่มีอาชีพ ไม่มีอาชีพถึงได้ภิกขาจาร เพราะไม่มีอาชีพ พระพุทธเจ้าวางแนวทางไว้ บริษัท ๔ อุบาสก อุบาสิกาอยากได้บุญกุศล เข้าขึ้นมานะ หุงหาอาหารแล้ว สมัยโบราณเขาหุงหาอาหารแล้วก็ตักข้าวปากหม้อใส่บาตรพระไปก่อน แล้วที่เหลือแล้วถึงเป็นอาหารของเรา

พระเรา เราไม่มีอาชีพ ไม่มีอาชีพ เราบิณฑบาตเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง ออกบิณฑบาตเป็นวัตร ก็ได้อาหารนั้นดำรงชีพ ได้อาหารนั้นดำรงชีพ ดำรงชีพมาเพื่อประพฤติกปฏิบัติ ปฏิบัติทำไม

ปฏิบัติเพื่อค้นหาสัจธรรมอันนี้ไง ว่าธรรมะคืออะไร แล้วถ้ามันรู้ธรรมอันนี้จริง ไ้อ้ไฮ! สุดยอด สุดยอด สุดยอดเพราะอะไร มันรู้แจ้งหมดนะ รู้แจ้งใจของเรา รู้แจ้งโลกธาตุ โลกนอก โลกใน มันจะรู้แจ้งหมด ถ้ารู้แจ้งแล้วมันจะเป็นประโยชน์มาก ประโยชน์นะ หนึ่ง เราไม่มีความทุกข์

ในหัวใจของเรา แล้วเรายังเผื่อแผ่เจือจานคนอื่นได้ด้วย แล้วมันจะรู้แจ้ง รู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก่อน
อนาคตตั้งสัจจะรู้อนาคต รู้อะไรต่างๆ แต่ท่านไม่พูด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าท่านไม่พยากรณ์ ท่านจะพยากรณ์ต่อเมื่อเป็น
ประโยชน์ คือว่าเป็นประโยชน์กับคนนี่ คนนี้ถ้าเขาทำอย่างนี้แล้วเขาจะบรรลุธรรม องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าถึงจะพูดให้เขาฟัง เพื่อให้เขาได้ถูกคิด ให้เขาได้ค้นคว้า แล้วเขาจะเป็น
จริง แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไม่พูดพร่ำเพรื่อ ไม่เป็นประโยชน์ เพราะอะไร เพราะ
ธรรมะมันเหนือทุกอย่าง ใ้เรื่องนี้โลกมันไม่มีประโยชน์หรอก

นี่พูดถึงว่า ทำไมพระต้องโกนหัว

ต้องโกนหัว เพราะมันเป็นวินัยบังคับ วินัยบอกไว้เลย จะบวชพระต้องโกนผม โกนคิ้ว
โกนหนวด แล้วห่มผ้ากาสาวพัสตร์ แล้วเข้าไปหาอุปัชฌาย์ ให้พระอุปัชฌาย์ยกเข้าหมู่เป็น
พระสงฆ์ นี่ไง นิกายเดียวเลย ต้องเป็นอย่างนี้เลย ฉะนั้น พระสงฆ์ต้องเป็นอย่างนั้น

ถาม : กราบเรียนหลวงพ่อ

๑. บาป บุญ นรก สวรรค์ มีจริงหรือไม่

๒. ธรรมะในชีวิตประจำวัน

๓. อานิสงส์ของการปลูกป่ารักษาป่า มีอะไรครับ

ตอบ : บาปบุญคุณโทษมันมีอยู่แล้ว นรกสวรรค์มี ถ้าบาปบุญคุณโทษมี มันอยู่ที่
สามัญสำนึกไง เราสำนึกถึงคุณงามความดี เราสำนึกถึงบาป ฉะนั้น คนเรานะ เราทำสิ่งใดเราก็
โทษว่าให้กรรมๆ

เราจะบอกว่า มันมีกรรมเก่ากรรมใหม่ นะ กรรมเก่า เวลาคนเกิดมา ดูสิ พ่อแม่เดียวกัน
เวลาเกิดลูกคนแรก ลูกคนแรกนี่นะ เกิดมาพ่อแม่นี้ห่อมากเลย อะไรๆ ก็ให้หมดเลย พอคนที่ ๒
ก็ซึกเบาๆ แล้ว พอคนที่ ๓ ก็อีกเรื่องหนึ่ง เห็นไหม เกิดจากพ่อแม่เดียวกันมันยังไม่เหมือนกัน
เลย นี่บาปบุญ

ถ้าบุญกุศลของเขา เขาเกิดมาเขาประสบความสำเร็จของเขา เขาเกิดมามีอำนาจวาสนา คาบซ้อนเงินซ้อนทองมา ใ้พวกเราเกิดมาปากกัดตีนถีบทั้งนั้นนะ ดูเด็กกตัญญูสิ มันไปเรียนหนังสือแล้วมันต้องวิ่งกลับบ้านไปป้อนพ่อป้อนแม่มันนะ คนเหมือนกัน ทำไมเกิดมาไม่เหมือนกัน มันต้องมีที่มาที่ไป

ศาสนาพุทธเป็นวิทยาศาสตร์นะ ศาสนาพุทธมีที่มาที่ไปนะ ไม่ใช่ว่าทำไมมันเกิดมาอย่างนั้นนะ คนเหมือนกัน ทำไมเกิดมาไม่เหมือนกัน มันไม่เหมือนกันเพราะบุญกุศลของคนมันไม่เหมือนกัน

แล้วคนเกิดมาบุญกุศลมากเลยนะ เกิดมาคาบซ้อนเงินซ้อนทองมาเลย พอไปๆ เขารักษาสम्บัติของพ่อเขาไม่ได้ กลับไปเป็นยาจกเยอะแยะเลย ใ้บางคนเกิดมานะ ทุกข์จนเข็ญใจเลย มันมีอำนาจวาสนา มันอาบเหงื่อต่างน้ำจนเป็นเศรษฐีโลกขึ้นมา มันเพราะอะไรล่ะ เพราะความหมั่นเพียรของเขา

ฉะนั้นว่า บาปบุญมีใหม่...มี นรกสวรรค์ก็มี

มันมีจริงใหม่...จริงแน่นอน

ที่นี้บาปบุญ ถ้าเราเกิดทิฎฐิ มันมีคนคนหนึ่งเมื่อก่อนเคยมาหาเรา เขาคงจะมีฐานะมาก เขาบอกว่าเขาไม่เคยมีความทุกข์ เขายืนยันเลย เขาบอกไม่เคยมีความทุกข์หรือ เขาไม่เคยมีความทุกข์เพราะบ้านเขารวยมาก แล้วเขามากับแฟน มากันสองคนนะ ้วยรุ่นทั้งคู่เลย กำลังรักกันมาก สงสัยโลกนี้กำลังสี่ชมพู สวยมาก เขาบอกว่าเขาไม่รู้จักทุกข์ ทุกข์ไม่มี

เราบอกว่า เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ เอ็งนั่งกันอยู่เ็งก็ทุกข์แล้ว เ็งปวดเมื่อยนะ เ็งนั่งอยู่นานๆ นี่ก็ทุกข์ ไม่ทุกข์หรือ ปวดท้องชี้ท้องเยียว ไม่ชี้ไม่เยียวก็ทุกข์ตายहांแล้ว แต่ที่มันความรักกำลังสี่ชมพูไป โอ้โฮ!

เพราะว่าที่เขามาหา เขาจะมายืนยันกับเรา เพราะเพื่อนเขาคุยกันไง บอกพระพุทเจ้าสอนเรื่องทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง เขาบอกว่าเขาไม่มีทุกข์ ทุกข์เขาไม่มี เพราะเขากำลังมีความสุข

มันเป็นไปไม่ได้หรอก ทุกข์คือความทนอยู่ไม่ได้ เราทนอะไรได้บ้าง ชีวิตนี้เราทนอะไรได้บ้าง ทุกข์คือความทนอยู่ไม่ได้ มันจำเจ มันจำเจซ้ำซากนั่นนะมันทุกข์ ทีนี้มันทุกข์ อริยสัจ ทุกข์ ควรกำหนด สมุทัยควรละ เขาทำมันที่นั่น แล้วบอกว่าไม่มี

ไม่มี เอ็งมันคือแพ่งเฉยๆ คือเฉยๆ นะ

ทุกข์มี บาปบุญคุณโทษ นรกสวรรค์มันมีของมันจริง ธรรมะในชีวิตประจำวันนะ ธรรมะในชีวิตประจำวัน ชีวิตของเรา เห็นไหม ระลึกถึงเลย คนแรกเลยนะ เครื่องหมายของคนดี กตัญญูกตเวที หนึ่ง ระลึกถึงพ่อถึงแม่ ระลึกถึงผู้มีบุญคุณใน

ชีวิตประจำวัน ธรรมะในชีวิตประจำวัน ระลึกถึงเรา แล้วทำคุณงามความดี ทีนี้คุณงามความดีมันอยู่ที่เราประหยัดมัธยัสถ์นะ ถ้าประหยัดมัธยัสถ์ เราก็ไม่ต้องเหนื่อยนักจนเกินไป แต่ถ้าเราไม่ประหยัดมัธยัสถ์ มันหาเข้ากินค่า มันตกทุกข์ได้ยาก ฉะนั้น ชีวิตประจำวัน มันมีคุณธรรมในหัวใจ มันเป็นไปได้ คือหนึ่ง ไม่รักษาหน้า ไม่ต้องไปห่วงใคร มันอยู่ของมันได้

“อานิสงส์ของการปลูกป่ารักษาป่า มีอะไรบ้าง”

อานิสงส์ของการปลูกป่า เราให้ชีวิตอยู่แล้ว เราให้ชีวิต ออกซิเจน เราปลูกป่าอยู่นี้ พวกป่าไม้มันมามองนะ มันมาดูเลย เราบอกว่าเราปลูกป่า เราชักป่า

เขาบอกว่า ไม่ใช่หรอก หลวงพ่อรักโลก เราปลูกป่า ปลูกเพื่อโลก

ขนาดเมืองหนาวนะ เขาเป็นทุกข์เป็นร้อนนะ จากซีกโลกนี้ เพราะซีกโลกนี้ทำลายป่าเยอะมาก การทำลายป่าไป เกิดภาวะโลกร้อน เกิดพายุ เกิดต่างๆ เดี่ยวนี้เวลาฝนตก ตกหนักมาก เวลามีปัญหาขึ้นมา มีปัญหามาก เราปลูกป่าได้ประโยชน์กับโลกเลย

นรกสวรรค์มีไหม แล้วนี่โลกธาตุ โลกใบเดียว แล้วอย่างอื่นล่ะ

เพราะนักวิชาการทางซีกโลกตะวันตกนะ เขาเป็นห่วงมาก เขาเป็นห่วงมากกว่าการทำลายป่าไม้ทางซีกโลกตะวันออก ทำลายเยอะมาก เขาคิดเป็นวันเลย คิดเป็นวัน คิดเป็นวินาทีเลยว่าป่าไม้โดนทำลายไปเท่าไร โลกเหลือความชุ่มชื้นเท่าไร ออกซิเจนเหลือเท่าไร คาร์บอนตันไม้มันดูดไว้ มันเป็นประโยชน์ขนาดไหน

เพียงแต่ว่า ถ้าปลูกป่าอย่างนี้ ชาวสวนชาวไร่มันก็ได้บุญนะสิ ก็มันทำนาเนาะ ต้นข้าว เยอะแยะเลย

อันนั้นอาชีพเขา นั้นอาชีพเขา แต่ของเราทำ เราทำด้วยเป้าหมายต่างกัน ดูในหลวงนะ ในหลวงเป็นกษัตริย์ ชีวิตของท่านสมบูรณ์ทั้งนั้นนะ ทำไมท่านพาประชาชนปลูกป่าล่ะ ทำไมท่านพาประชาชนทำ เพราะท่านห่วงลูกหลานไง ท่านห่วงลูกหลาน ท่านห่วงคนไทยมันจะมี อากาศให้หายใจหรือเปล่า

ฉะนั้น อานิสงส์ของมัน เราปลูกป่าอยู่ที่นี่ เห็นไหม ที่เขาบอกว่าเด็ดดอกไม้สะเทือนถึง ดวงดาว อันนี้ปลูกต้นไม้ต้นหนึ่ง คาร์บอนมันดูดเท่าไร ออกซิเจนมันให้เท่าไร มันให้ประโยชน์ คนเท่าไร แล้วใครเป็นคนทำ เราเป็นคนทำกับมือ

นี่ไปปลูกป่า ไปปลูกไว้ แล้วก็ไม่ได้รดน้ำ ให้พระรด ปลูกป่าเสร็จแล้วก็กลับ อ้าว! พระ เราต้องรดอยู่หน่อยนะ เพราะพระเราจะเอา

นี่ไง แล้วว่าอานิสงส์มันได้อย่างไร

ถ้ามันไม่เห็น พระไม่พาทำหรอก พระทำเพราะอะไรรู้ไหม เพราะว่าเวลาเราไปอยู่ในห้อง แอร์กันนะ ออกมามันร้อน ไปอยู่โคนไม้สิ อยู่โคนไม้ ลมพัดมามันเป็นธรรมชาติ มันจะมีความสุขขนาดไหน มันจะมีความสุขขนาดไหน อันนี้เป็นความดีอันหนึ่งนะ นี่ปลูกป่าได้อะไรบ้าง

ถาม : ๑. วิธีการใช้ธรรมดับความทุกข์อย่างไรถึงจะได้ผลที่สุด

๒. วิธีการนำธรรมมาแก้ไขปัญหาสังคมในปัจจุบัน

๓. ในขณะที่ทำงานอยู่ เกิดอาการเลือนลอย ไม่ค่อยมีสติ และไม่มีเวลานั่งสมาธิ แก้ไขอย่างไร

ตอบ : อันนี้เอาอันแรกก่อนเนาะ “วิธีการใช้ธรรมะดับความทุกข์อย่างไรจะได้ผลที่สุด”

เวลาทุกข์นะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาสอนวิธีการทำความสงบของใจ ๔๐ วิธีการ เวลาทุกข์ ทุกข์เพราะเราทิ้งรากฐานของตัวเอง เวลาเราทิ้งรากฐานของตัวเอง เราทุกข์เพราะอะไร ทุกข์เพราะจิตมันพาดพิงถึงอะไรล่ะ

พาดพิงถึงหนี้ พาดพิงถึงชื่อเสียง พาดพิงถึงศักดิ์ศรี พาดพิง มันไปพาดพิง สมมุติทั้งนั้น แต่หัวใจมันเป็นความจริง พอมันไปพาดพิง พอมันพาดพิง ไปพาดพิงเรื่องอะไร แล้วมันไปฟู ทำให้อใจพุ่มากเลย มันทุกข์มากเลย แล้วจะแก้ เห็นไหม

“เราจะใช้วิธีดับความทุกข์อย่างไรถึงดีที่สุด”

ให้ตั้งสติ ทำความสงบของใจ ๔๐ วิธีการ แล้วถ้ามันทุกข์มากนะ คนมีสตินะ ระลึกถึงความตาย ระลึกถึงความตาย สมมุติเราเป็นอะไรก็แล้วแต่ ถ้าเราตายแล้วจบ ที่เหลือมันเป็นภาระ เป็นภาระคนที่รับผิดชอบต่อไป ถ้าระลึกถึงความตายนะ เพราะถ้าเราตายๆ แต่นี่มันไม่ตายนะสิ มันจะอยู่ค่าฟ้า มันจะแบกทุกข์ไว้เยอะๆ เอาทุกข์มาถมหัวใจของมันไป

วิธีดับทุกข์ ระลึกถึงความตาย เราก็คงตาย อะไรมันจะเหนือความตาย อะไรมันเหนือความตาย สิ่งที่มีมันเหนือ อะไรบ้างที่มันจะมีอำนาจขนาดนั้น ถ้าระลึกถึงความตายนะ

“วิธีที่ใช้ธรรมดับความทุกข์อย่างไรได้ผลที่สุด”

พระเราถึงไปเที่ยวป่าช้ากันไง ไฉ้ที่ไปเที่ยวป่าช้า ไปดูศพข้างนอก แล้วไฉ้ศพที่เดินได้ มันเดินมาดูเอ็ง ศพนี้เดินมาดูเอ็ง แต่ศพนี้ยังมีหัวใจอยู่ มันยังคิดเป็นไง เอาศพเดินมาดูศพ ดูศพที่นอนอยู่เนี่ย ไฉ้ศพนี้เดี๋ยวก็จะมีนอนอยู่ตรงนี้

ถ้าเอามาดูนะ ถ้าเอาศพมาดูนะ ระลึกถึงความตายนะ รักสาว ยังหยุดเลย รักสาว ติดอะไรที่มันจะต้องไปนะ บอกถ้าตาย เพราะตายก็ไปไม่ได้อยู่แล้ว ดับหมด ถ้ามันดับมันก็จบไป

“วิธีการที่จะดับทุกข์ได้อย่างดีที่สุด”

ระลึกถึงความตาย ระลึกถึงตรงข้ามเลย

“๒. วิธีการนำธรรมะมาใช้แก้ปัญหาในสังคมปัจจุบัน”

ในสังคมปัจจุบัน มันต้องมีแนวคิดก่อน สังคมนี้นะ มันหลากหลาย ถ้าสังคมมันหลากหลาย เหมือนเด็กความคิดมันหลากหลาย พอความคิดหลากหลาย เราจะใช้อุบายวิธีการเดียวไม่ได้ อุบายของเรา เราใช้ได้กับเด็กที่มันมีวุฒิภาวะที่ดี เราคุยกับเขาด้วยความเข้าใจได้ง่าย เด็กที่มันคุยไม่เข้าใจ มันต้องมีอุบายอีกชั้นหนึ่ง

นี่ก็เหมือนกัน สังคม สังคมยิ่งหลากหลายไปใหญ่เลย ที่นี้สังคมหลากหลายไป คุณ ฝายปกครองเขาต้องให้ผลประโยชน์ ถ้ามีผลประโยชน์แล้วเขาถึงจะชักนำคอนโทรลสังคมได้ ถ้าเขาไม่มีผลประโยชน์ เขาจะคอนโทรลสังคมอย่างไร

แต่เวลามาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระ พระวางตัวทำตัวให้เขาเชื่อถือ พอเขาเชื่อถือ ถ้าเขาเชื่อในครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์จะโน้มนำอย่างไร นี่มันดึงสังคมได้ พระพูดกับสังคม สังคมจะฟังดีกว่าสังคมกับสังคมพูดกันเอง

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าเราจะเอาธรรมะ เอาวิธีการอย่างไรแก้ปัญหาสังคมในปัจจุบัน

เราก็เป็นห่วงสังคมปัจจุบัน แต่เราห่วงตัวเราก่อน ตัวเรานี้ทำเป็นตัวอย่าง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาตัวท่านเป็นตัวอย่าง พระเรา ครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าท่านทำเป็นตัวอย่างได้ ถ้าเราเคารพเราศรัทธานะ เราเชื่อ เชื่อมั่น เพราะเราลงใจครูบาอาจารย์บ๊อบ เราเอาท่านเป็นตัวอย่าง แล้วเราทำตามนะ หรือว่าเราคอยฟังท่าน ท่านคอยชี้นำ นี่มันเป็นประโยชน์

นี่สังคมปัจจุบัน แต่บอกว่าจะให้สังคมปัจจุบันให้เหมือนดังเราพอใจ...ยาก เพราะอะไร เพราะเขาบอกว่ามันมีความเห็นต่าง ความคิดต่าง มันมีอยู่ตลอดเวลา ความเห็นต่าง ความคิดต่าง แต่เราทำของเรา ทำคุณงามความดี เวลาจะพิสูจน์กัน ความคิดเชิงกับความคิดช้า แล้วต่างคนต่างทำ แล้วดูซิว่าใครจะถูก เวลามันพิสูจน์ทั้งนั้นนะ นี่พูดถึงแก้ปัญหาสังคมปัจจุบันนะ

“ในขณะที่ทำงานอยู่ เกิดอาการเลือนลอย ไม่ค่อยมีสติ และไม่มีเวลานั่งสมาธิ ใช้วิธีการอย่างไรแก้ไขคะ”

เวลาเลือนลอย เห็นไหม เลือนลอย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามพระอานนท์ “อานนท์ เธอระลึกถึงความตายวันละกี่หน”

“๒ หน ๓ หน”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เธอต้องระลึกมากกว่านั้น ระลึกถึงความตายตลอดเวลา”

แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน บอกภิกษุไว้เลย “ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด” เพราะเราประมาทเดินเล่นกันไง พอประมาทเดินเล่นมันก็เลื่อนลอย

มันอยู่ที่การฝึกฝน การฝึกฝนไม่ต้องนั่งสมาธิหรอก อยู่ที่เราก็กฝึกของเรา แล้วอีกอย่างหนึ่ง เราจะย้อนกลับมาว่ามันเป็นของเดิม เวลาคนง่วงนอน คนชอบนอน คนนอนนะ ครูบาอาจารย์บอกอดีตชาติเคยเป็นงู งูนอนทั้งวันเลย ถ้าเป็นอะไรมา นิสัยเดิมมันจะมา แต่บางคนจะตื่นตัวมาก

สันตกาย สันตกายนะ เขาจะสงบเสงี่ยมมาก เขาอยู่ในท่าหนึ่งมาก พระบอกว่าพระองค์นี้เป็นพระอรหันต์ พระพุทธเจ้าบอกไม่ใช่ เรียกมาเลย พอเรียกมาบอกว่า อดีตชาติเขาเคยเกิดเป็นสิงโต เป็นสิงโต ๕๐๐ ชาติ มันมีสติมากไป พอมีสติมาก เขาก็ดูสงบเสงี่ยม ดูนิ่งมาก พระพุทธเจ้าเลยเทศนาว่าการเรื่องกาย สันตกาย เรื่องการพิจารณากาย พิจารณา เพราะจิตเขาสงบอยู่แล้ว พิจารณากาย เขาเป็นพระอรหันต์เลย

แต่เวลาเราไปมอง มองถึงความสงบเสงี่ยมอันนั้นไง นี่มันมาจากว่าเขาเคยเป็นอย่างนั้นมา ถ้าเขาเคยเป็นอย่างนั้นมา จิตมันเคยเป็นอย่างนั้น

นี่ก็เหมือนกัน บอกเลื่อนลอยๆ เลื่อนลอยมันต้องมีที่มาที่ไปอย่างไร ถ้าที่มาที่ไป เราศึกษาธรรมะในปัจจุบันนี้ นั่นของเก่า นี่ของใหม่ ของใหม่คือตอนนี้จะทำให้เรามีสติ มีสติ งานการก็ไม่ผิดพลาด ไม่มีความพลั้งเผลอ แล้วไม่เป็นเหยื่อใครด้วย ไม่ให้ใครมาหลอกด้วย ใ้ที่เป็นเหยื่อๆ อยู่นี้ก็เพราะโลกอยากได้ของเขา

เราอยู่กับตัวเรา เราอยู่กับตัวเรา ฝึกหัดตัวเรา **อดตา หิ อดตโน นาโถ** **ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน** เราทำตนเพื่อเป็นประโยชน์กับเรา นี่ว่า แก้ปัญหาปัจจุบัน ถ้าปัจจุบันแก้ได้ก็เป็นแบบนี้

นี่พุทธธรรมะ วันนี่พุทธธรรมะ ให้มาฟังธรรมะ พอธรรมะเสร็จแล้ว เดียวก็จะมีกิจกรรมอย่างไร นั่นอีกเรื่องหนึ่งนะ เราพุทธธรรมะเท่านี้เนาะ เอวัง